

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 28. Vtrum de potentia absoluta intellectus creatus possit eleuari ad videndum Deum sine lumine gloriæ per omnipotentiam diuinam extrinsecus illi assistentem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

tur in cane, vt canis possit cum lupo partialiter concurrere ad generationem lyciæ. Proportionaliter licet vitalitas, & omnia prædicata visionis realiter contrahantur per supernaturalitatem, tamen quia possunt abstrahi à supernaturalitate, & sub hac abstractione possunt prædicari de intellectu, intellectus ita continet multa prædicata visionis supernaturalis, vt possit cum lumine gloriæ partialiter concurrere ad visionem.

24. Debet aduerti, quod cum dicitur intellectum concurrere ad visionem partialiter, non asseritur, quod concurrat partialiter partialitate effectus, ita vt concurrat ad aliquod prædicatum visionis, ad quod non concurrat lumen. Cum enim prædicata visionis realiter identificentur inter se, intellectus non potest concurrere ad vnum prædicatum visionis, & non concurrere ad aliud, puta non potest concurrere ad vitalitatem, quin concurrat ad supernaturalitatem identificatam cum vitalitate. Solum igitur asseritur, quod intellectus concurrat partialiter partialitate causæ, ita vt intellectus sit causa solum partialis visionis, & lumen sit alia causa partialis eiusdem visionis, ex quibus completur vna causa totalis.

25. Ad 5. distinguo maiorem: lumen gloriæ est tota ratio vltimò proportionans intellectum ad visionem Dei, concedo: inchoatiue proportionans, nego; & distinguo eodem pacto primum consequens; & nego secundam, consequentiam. Intellectus antecedenter ad visionem, est inchoatiue proportionatus ad videndum Deum, in quantum commensuratur specificatiue, sub quo continetur visio Dei; ergo lumen gloriæ est quidem tota ratio vltimò proportionans intellectum visioni, sed non est tota ratio proportionans intellectum visioni; ergo lumen non est tota virtus ad videndum, sed solum est totum vltimum complementum virtutis ad videndum Deum. Confirmatur: nam etiam per Aduersarios sensus materialis est ita improporcionatus ad videndum Deum, vt neque per lumen gloriæ possit proportionari ad Deum videndum: intellectus è conuerso potest per lumen gloriæ proportionari ad videndum Deum; ergo intellectus habet aliquam proportionem inchoatam ad videndum Deum, qua caret sensus. Ideo S. Thomas in 4. dist. 49. q. 2. art. 1. Ad 7. videtur admittere intellectum habere aliquam proportionem ad videndum Deum, qua proportionem careat sensus.

QVAESTIO XXVIII.

Virum de potentia absoluta intellectus creatus possit eleuari ad videndum Deum sine lumine gloriæ per Omnipotentiam diuinam extrinsecus illi assistentem?

1. **V**idetur non posse; primò quia Deus neque de potentia absoluta potest sup-

plere defectui causæ formalis in ordine ad effectum formalem; sed si Deus suppleret defectui luminis gloriæ, suppleret defectui causæ formalis in ordine ad effectum formalem; ergo &c. Probatur minor: effectus enim formalis luminis gloriæ est eleuare intellectum, illumque reddere proximè potentem ad videndum Deum; sed Deus per suam Omnipotentiam suppleret hunc effectum, ac formaliter eleuaret intellectum, illumque redderet proximè potentem ad videndum Deum; ergo &c.

2. Secundò sicut intellectus per se ipsum, præcisè est incompletus physicè, sic est incompletus vitaliter ad videndum Deum; ergo sicut repugnat, vt videat Deum, absque eo quod compleatur physicè, sic repugnat, vt videat Deum, absque eo quod compleatur vitaliter ad videndum Deum; sed per omnipotentiam extrinsecè assistentem potest quidem compleri physicè; nam complementum purè physicum potest esse extrinsecum; sed non potest compleri vitaliter; nam, complementum vitale non potest esse extrinsecum, sed debet esse intrinsecum viuenti; ergo &c.

3. Tertiò, vt obijcit Ioannes à Sancto Thoma 1. part. quaest. 12. disp. 14. art. 2. Vt intellectus eleuetur ad videndum Deum, debet proportionari visioni; sed per assistentiam extrinsecam diuinæ Omnipotentiae non potest proportionari visioni; ergo &c. Probatur minor: nam proportionari visioni est denominatio intrinseca intellectui, & est intellectum reddi potentem intrinsecè ad videndum Deum; sed Omnipotentia extrinsecus assistens intellectui non potest illi dare formaliter denominationem intrinsecam, nec potest intellectum reddere intrinsecè potentem ad videndum Deum; ergo.

4. Quartò si intellectus per omnipotentiam extrinsecè assistentem proportionatur solum extrinsecè visioni, remanet improporcionatus intrinsecè, sicut erat ante; sed intellectus remanens intrinsecè improporcionatus ad videndum Deum, non potest Deum videre; ergo &c. Probatur minor: si enim intellectus intrinsecè improporcionatus ad videndum Deum, posset extrinsecè proportionari ad videndum, non esset ratio, quare etiam oculus materialis non posset extrinsecè eleuari, & proportionari ad videndum Deum; ergo &c. Probatur antecedens: ideò enim oculus non potest extrinsecè eleuari, & proportionari ad videndum Deum, quia est intrinsecè improporcionatus ad videndum Deum; sed intellectus, licet intrinsecè improporcionatus, potest extrinsecè proportionari, & eleuari ad videndum Deum; ergo.

5. Respondeo recentiores Thomistas dicentes lumen gloriæ esse totalem rationem, & virtutem agendi, & producendi visionem, beatificam, consequenter asserere, implicare contradictionem, vt intellectus carens lumine glo-

gloriæ intrinseco, per solam diuinam omnipotentiam extrinsecè assistentem eleuetur ad videndum Deum. Ratio est, quia implicat, vt intellectus videat Deum, absque eo quod habeat virtutem vitalem, adeoque intrinsecam ad videndum Deum; sed lumen gloriæ est tota virtus vitalis videndi Deum, iuxta recentiores Thomistas, omnipotentia autem diuina extrinsecè assistens intellectui non potest esse virtus vitalis intellectus; ergo &c. E conuerso qui dicunt intellectum esse virtutem vitalem, licet ex se insufficientem, vitaliter tamen, & immediatè influentem ad visionem, satis communiter dicunt non implicare contradictionem, vt intellectus carens lumine, Deo per suam omnipotentiam supplente concursum luminis, videat Deum; & hanc opinionem secuti sunt omnes penè Auctores Societatis: nimirum Suarez de Deo, lib. 2. cap. 16. Vasquez 1. part. disp. 46. cap. 2. Molina 1. part. quæst. 12. disp. 1. art. 5. Valentia 1. parte, & alij. Eandem sententiam docet Scotus in 4. dist. 49. quæst. 10. & omnes Scotistæ.

6. Dicendum: Deus de potentia absoluta potest sine lumine gloriæ intrinseco eleuare intellectum ad videndum Deum per suam omnipotentiam extrinsecè illi assistentem.

7. Probatur primò ex S. Thoma in 4. dist. 49. quæst. 2. art. 7. in corpore, vbi ait *Contingit aliquando diuina virtute, quod aliqua res miraculose perducatur in aliquid, in quod nullo modo potest per aliquas dispositiones sibi inherentes, sicut quod Virgo pariat, quod ignis in aqua comburat: & similiter miraculose fieri potest diuina virtute, quod aliquis intellectus creatus non habens nisi dispositiones viæ, eleuetur ad videndum per essentiam; sed lumen gloriæ non est dispositio viæ; ergo S. Thomas docet intellectum sine lumine gloriæ posse diuina virtute eleuari ad videndum Deum.*

8. Respondent Thomistæ S. Thomam nomine dispositionum viæ comprehendere etiam lumen infusum transiens eleuans ad videndum Deum transeunter, cum solum lumen permanens sit dispositio patriæ.

9. Sed contrà, nam S. Thomas ibidem dicit per omnes dispositiones viæ simul sumptas non posse intellectum cognoscere, nisi eas, quæ intelliguntur per species abstractas à sensibus; ergo nomine dispositionum viæ non comprehendit lumen gloriæ, quo possit diuina essentia immediatè videri.

10. Idem S. Thomas quæst. 10. de Veritate art. 11. dicit. *Sicut Diuina Omnipotentia subiecta sunt corpora, ita & mentes. Vnde sicut potest aliqua corpora perducere ad effectus, quorum dispositio in ipsis non inuenitur, sicut Petrus fecit super aquas ambulare sine hoc, quod ei dotem agilitatis tribueret, ita potest mentem ad hoc perducere, vt diuina essentia vniatur in statu viæ modo illo, quo vniatur sibi in patria sine hoc, quod à lumine gloriæ perfundatur.*

11. Probatur secundò ratione desumpta ex citatis verbis S. Thomæ. Posito enim, quod aliqua causa habeat vires naturales insufficientes, & incompletas ad aliquem effectum, Deus dupliciter potest eleuare talem causam ad producendum illum effectum: primò augendo vires intrinsecas causæ; secundò non augendo vires intrinsecas causæ, sed per suam omnipotentiam extrinsecus assistendo tali causæ: ex. gr. posito, quod habeam vires inadæquatas, & insufficientes ad montem mouendum, Deus dupliciter potest me eleuare ad montem mouendum; primò augendo in me vires intrinsecas, ita vt euadant sufficientes cum concursu generali Dei ad montem mouendum; secundò non augendo meas vires intrinsecas, sed assistendo mihi extrinsecè per suam omnipotentiam, ita vt ego cum Deo extrinsecus adiuuante moueam montem, proportionaliter, ac ego cum alijs centum hominibus extrinsecus assistentibus, & adiuuantibus possum mouere nauim; sed intellectus creatus habet vires naturales insufficientes, & incompletas ad producendam visionem Dei; ergo Deus potest dupliciter intellectum eleuare ad producendam visionem Dei: primò augendo vires intrinsecas intellectus per lumen gloriæ; secundò non augendo vires intrinsecas intellectus, sed assistendo illi extrinsecus per suam omnipotentiam, & per concursum extraordinarium, ita vt intellectus, diuina omnipotentia extrinsecus adiuuante, possit Deum videre, proportionaliter ac ego, diuina omnipotentia extrinsecus adiuuante, possum mouere montem.

12. Probatur tertio conclusio: vel enim, supponimus lumen gloriæ addere intellectui vires vitales, vt diximus quæstione 27. num. 15. vel addere vires non vitales; quidquid dicatur, Deus potest per suam omnipotentiam extrinsecè assistentem supplere defectum luminis; ergo &c. Probatur minor. Si enim lumen supra intellectum addit vires non vitales, cum Deus contineat totam virtutem luminis, & infinitè maiorem, non est, cur non possit supplere defectum luminis, sicut potest supplere defectum virium intrinsecarum ad montem mouendum: si verò lumen gloriæ supra intellectum addit vires vitales, effectus, qui producit cum maioribus viribus vitalibus, potest etiam produci cum minoribus viribus vitalibus, & tunc procedet minus vitaliter, & minus ab intrinseco, sed adhuc procedet vitaliter, & ab intrinseco.

13. Probatur quartò conclusio: nam nulla est implicantia in hoc, quod intellectus eleuetur ad videndum Deum sine lumine gloriæ per diuinam omnipotentiam extrinsecè assistentem, vt patebit ex solutione argumentorum; ergo potest sic eleuari.

14. Ad 1. distingo maiorem: Deus non potest supplere defectum causæ formalis in ordine ad effectum eundem specie infima, concedo: in ordine ad effectum formalem eundem

dem genericè, vel analogicè, nego; distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Deus non potest supplere defectum causæ formalis in ordine ad effectum formalem eundem specie infima, sed potest supplere in ordine ad effectum formalem eundem genere, vel analogicè. Ex. gr. effectus formalis substantiæ creatæ est reddere naturam creatam substantentem propria personalitate: Deus non potest supplere defectum substantiæ creatæ in ordine ad effectum formalem eiusdem speciei infimæ, ac non potest per substantentiam increatam reddere naturam creatam formaliter substantentem personalitate creatæ: sed potest supplere defectum substantiæ creatæ in ordine ad effectum formalem genericè, vel analogicè, ac de facto in Christo reddit naturam humanam formaliter substantentem, ac sic tribuit eundem effectum formalem genericum substantendi. In casu nostro lumen gloriæ tribuit intellectui effectum formalem proximè potentis producere visionem Dei, concurrente lumine creato intrinseco. Hunc specificè effectum formalem Deus non potest intellectui dare per omnipotentiam extrinsecè assistentem. Potest nihilominus tribuere effectum formalem genericè eundem potentis producere visionem Dei. Confirmatur: nam vires creatæ supernaturales intrinsecè mihi possunt me constituere proximè potentem mouere montem; sed etiam Deus per suam omnipotentiam extrinsecè assistentem potest me constituere proximè potentem mouere montem; ergo Deus potest supplere defectum causæ formalis in ordine ad effectum formalem genericè, vel analogicè eundem.

15. Ad 2. distinguo antecedens: sicut intellectus est incompletus physicè, sic est incompletus vitaliter ad videndum Deum, ita ut *ly sicut* significet omnimodam paritatem, nego; ita ut *ly sicut* non significet omnimodam paritatem, concedo; & nego consequentiam. Intellectus per se ipsum præcisè est incompletus tum physicè, tum vitaliter ad videndum Deum: sed alio modo est incompletus physicè, ac sit incompletus vitaliter. Nam ita est incompletus physicè, ut implicet, quod producat visionem, nisi adiuuetur aliquo principio physicè concurrente ad visionem; at ita est incompletus vitaliter, ut non implicet, quod producat visionem, absque eo quod adiuuetur alio principio vitaliter concurrente ad visionem. Confirmatur solutio: nam simili argumento potest probari non posse hominem sine augmento virium intrinsecarum per solam diuinam omnipotentiam extrinsecè assistentem eleuari ad mouendum montem, sic arguendo. Sicut homo per proprias vires est incompletus physicè, sic est incompletus intrinsecè ad mouendum montem; ergo sicut repugnat, ut moueat montem, absque eo quod compleatur physicè, sic repugnat, ut moueat montem, absque eo quod compleatur in-

trinsecè ad mouendum montem; ergo sicut hoc argumentum soluendum est ab aduersariis concedentibus posse hominem eleuari per omnipotentiam Dei extrinsecè assistentem, ad mouendum montem, sic potest solui a nobis.

16. Ad 3. distinguo maiorem: ut intellectus eleuetur ad videndum Deum, debet proportionari visioni intrinsecè, vel extrinsecè, concedo: debet proportionari intrinsecè, nego; distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Ut intellectus eleuetur ad videndum Deum, debet proportionari visioni intrinsecè, vel extrinsecè; sed per assistentiam extrinsecam diuinæ omnipotentiae proportionatur extrinsecè visioni; ergo &c. Nego igitur, quod proportionari visioni sit denominatio adæquatè intrinseca intellectui, ac dico, quod est partim intrinseca, & partim extrinseca: nego etiam, quod intellectum proportionari visioni est illum reddi adæquatè intrinsecè potentem ad videndum, ac dico, quod est reddi potentem potentia partim intrinseca, partim extrinseca per denominationem à viribus extrinsecè assistentibus, ut explicari potest exemplo mouentis nauim.

17. Ad 4. distinguo maiorem: intellectus remanet intrinsecè improporcionatus, sicut erat ante, hoc est remanet non habens adæquatam proportionem intrinsecam, concedo; hoc est remanet nullam habens proportionem intrinsecam partialem, & inchoatam, nego; distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Intellectus ex se sicut habet potentiam partialem, & inchoatam ad videndum Deum, sic habet partialem, & inchoatam proportionem cum visione Dei: sicut autem per omnipotentiam diuinam assistentem constituitur adæquatè potens videre Deum, sic constituitur adæquatè proportionatus visioni. Ideo dum opponitur, quod etiam oculus posset extrinsecè proportionari, & eleuari ad Deum videndum, nego sequelam. Ideo enim intellectus potest per omnipotentiam diuinam extrinsecè eleuari, & proportionari visioni, quia habet potentiam partialem ad videndum, & partialem proportionem cum visione, quæ continetur in adæquato specificatio intellectus; sed oculus nullam habet potentiam, & proportionem ne partialem quidem, & inchoatam ad videndum Deum; ergo oculus non potest extrinsecè eleuari ad videndum Deum. Imò retorquetur argumentum. Si enim intellectus nullam habens proportionem cum visione, posset per lumen gloriæ, quod sit tota ratio agendi, & proportionandi, eleuari ad videndum Deum; etiam oculus corporeus, quamuis ex se nullam habeat proportionem cum visione, posset per aliud quod lumen, quod esset tota ratio agendi, & proportionandi, eleuari ad Deum videndum, quod non admittitur à Thomistis, cum quibus disputamus.

QVA.